

Nemzetpolitikai összefoglaló

2013. 2. hét

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Semjén: egyszerűsödik a honosítási eljárás

Az elmúlt két évben Csíkszeredán, Kolozsváron és Szabadkán adták be a legtöbb honosítási kérelmet, ezek száma az idei év végére elérheti a félmilliót - közölte a nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes az MTI-vel, tájékoztatva egyúttal arról is, hogy a jövőben egyszerűsödik a honosítási eljárás. Semjén Zsolt felidézte, hogy az egyszerűsített honosítás 2011. január 2-án indult el, és az elmúlt két évben több mint 363 ezer kérelem érkezett be Budapestre, további néhány ezer pedig még úton van, így 370 ezer igénylővel lehet kalkulálni. A jelenlegi tendenciák alapján úgy számolnak, hogy az idei év végére a félmilliomodik kérelmező is benyújtja igényét, és még ebben a parlamenti ciklusban leteszi a magyar állampolgári esküt. Ezt eddig egyébként már több mint 320 ezren megtették. Az adatok szerint a kérelmezők nagyrészt erdélyi és vajdasági magyarok, de eddig összesen 65 ország állampolgára nyújtott be már egyszerűsített honosítási kérelmet, összesen 73 külképviseleten. A politikus beszámolt arról is, hogy az Országgyűlés a közelmúltban elfogadta a közigazgatás-fejlesztési és - egyszerűsítési Magyar-program megvalósítását célzó törvényt, a hozzá kapcsolódó végrehajtási rendeletek pedig a napokban jelennek meg. Az új szabályozás radikálisan egyszerűsíti az anyakönyvezési - így a külföldön történt anyakönyvi események hazai anyakönyvezését -, a nyilvántartási és az állampolgársági eljárásokat, jelentősen csökkentve ezzel az adminisztratív terheket, és egyszerűsítve az ügyintézését. „Nemzetpolitikai célunknak tekintjük a nyitást a diaszpóra magyarsága felé, amelynek kulturális és gazdasági jelentősége is felbecsülhetetlen” – hangsúlyozta Semjén Zsolt, hozzátéve, hogy ezért a diaszpóra szervezeteit idén kiküldöttek keresik fel, akik segítenek megtartani és megerősíteni őket a magyar nyelviségben és kultúrában, továbbá segítségükre lesznek az állampolgári ügyek intézésében.

Németh Zsolt: Közép-Európát meg kell erősíteni

Közép-Európát meg kell erősíteni, s ezt a munkát a szolidaritás megerősítésével lehet megalapozni, fogalmazott Németh Zsolt, aki a 2013-ban várható szomszédság-politikáról nyilatkozott a Kossuth Rádióknak. A külügyi államtitkár szerint a közép-európai országoknak komoly közös érdekei vannak. Az egyik ilyen, hogy az Európai Unió ne úgy ügyeskedjen, hogy a kohéziós forrásokat lecsökkenti, s ezen országok felzárkózási lehetőségét visszametszi. A régió infrastrukturális kapcsolatainak fejlesztéséért Magyarország eddig is sokat tett, és ez a munka folytatódik, hangsúlyozta az államtitkár. Hozzátette: szeretnék a határmenti infrastruktúra-fejlesztést minden viszonylatban megvalósítani. Németh Zsolt úgy fogalmazott: komoly forrásokat fognak elkülöníteni arra, hogy Magyarországnak a kommunizmus időszakából megörökölt bezártságát feloldják, a trianoni békeszerződés nyomán megszakadt kapcsolatokat újraépítsék. Már a közeljövőben mintegy 50-60 határ-összeköttetési pont fejlesztésére kerül sor. Eközben folyamatos az energetikai hálózatok összekötése is. Ezek a programok szolidaritást generálnak, részben ennek köszönhető az elmúlt időszakban kiegyensúlyozott magyar-szlovák viszony is. Németh Zsolt úgy fogalmazott: a szlovák-magyar viszony most a

tőkefelhalmozásról szól. A nemzetpolitikát és a diplomáciát sem lehet sikeresen megvalósítani, ha nincs egy kiinduló bizalom a két fél között. A jogérvényesítés, az előrelépés lehetősége nem túl tágas, de például van perspektívája annak a civil kezdeményezésnek, amely a magyar nyelvhasználat bővítését tűzi ki célul, s a közelmúltban a kettős állampolgárság kérdésében is megtartották az első szakértői egyeztetéseket. A külügyi államtitkár úgy véli, van remény arra, hogy Szlovákia módosítsa az állampolgársági szabályozását, mert nem csak a felvidéki magyarok, de a szlovákok is szeretnék a kettős állampolgárságot. A román-magyar kapcsolatokról szólva az államtitkár azt mondta: a magyar fél elkötelezett, szeretné tartani az elmúlt években jellemző jó viszonyt. Most a román térfélen pattog a labda, s az elmúlt napok megnyilatkozásai egyáltalán nem megnyugtatóak. Nem tekinthető barátságos megnyilvánulásnak Victor Ponta azon kijelentése, hogy szemben a magyar miniszterelnökkel ő demokrata, szereti a kisebbségeket és tiszteli az ellenzékét. Németh Zsolt értékelése szerint a magyar-szerb viszony a kölcsönös tisztelet és együttműködés mentén megnyugtatóan alakul. A vajdasági magyaroknak természetesen nem könnyű a helyzetük, hiszen a tartomány és a helyhatóságok szintjén együtt kell működniük a korábbi kormányzópárttal, a jelenlegi ellenzéki párttal is, illetve országos ügyekben, nemzetközi kérdésekben a vezető kormánypárttal. Ezt a feladatot a Vajdasági Magyar Szövetség egyelőre sikeresen látta el, az ő szerepük nagyon fontos. Szerbia az európai integrációban kiemelten számít Magyarországra, tette hozzá az államtitkár, és hangsúlyozta: a legfontosabb, hogy idén a külföldi magyarok számára is megnyílik a regisztráció lehetősége, így később ők is részt vehetnek a magyar politika alakításában.

Nyilvános az USL-RMDSZ együttműködési szándéknyilatkozat

Nyilvánosságra hozta Kelemen Hunor az RMDSZ és az USL között a választási kampány előtt kötött együttműködési szándéknyilatkozatot, amelyben a két szervezet a választási eredményektől függetlenül közös kormányzásra tett ígéretet. A dokumentumban számos kisebbségbarát intézkedés szerepelt, amelyekben közös döntést irányoztak elő a felek. Ha minden vállalt intézkedés megvalósult volna, akkor talán az utóbbi 22 év legjelentősebb előrelépéseire került volna sor az erdélyi magyarság érdekeinek védelme terén. Talán ezért nyilatkozta azt Tókes László és az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) vezetősége, hogy nem az USL-lel kötött meg egyezés valódi szövegét hozta nyilvánosságra az RMDSZ. Tókes a közösség megtévesztésével vádolta az RMDSZ vezetőit, miközben Kelemen Hunor és Markó Béla volt szövetségi elnök is védelmébe vette a megállapodást. A két politikus szerint az egyezés a magyarság érdekeit szolgálta volna és hasonló együttműködési megállapodás megkötésére máskor is sor került. A dokumentum értékelésekor nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy annak legfontosabb mondanivalója nem a tétélesen megfogalmazott kisebbségbarát intézkedések felsorolása – ezekre nem lehet garanciát vállalni egy titkos megállapodásban –, hanem a közös kormányzás szándéka. Októberben,

amikor a dokumentumot aláírták, egyáltalán nem lehetett számítani egy kétharmados USL-győzelemre, a kérdés inkább az volt, hogy megszerzik-e a parlamenti mandátumok felét plusz egyet vagy sem. Ellenkező esetben, ha az ARD-szövetség is tisztességes eredményt ér el, Traian Băsescu államfőnek lett volna mérlegelési lehetősége és elvileg kinevezhetett volna más miniszterelnököt is. Ehhez azonban mindenképpen szüksége lett volna az RMDSZ támogatására, ezzel a megállapodással pedig ezt szerette volna megelőzni Victor Ponta. Ezt támasztja alá az is, hogy a szövegben tételesen szerepel, hogy a választások éjszakáján kell megtörténnie a bejelentésnek – ezzel is az elnök manőverezési lehetőségeit szerették volna csökkenteni. Az RMDSZ számára pedig azért volt előnyös a dokumentum, mert így legalább létezett valamiféle biztosíték arra az esetre, ha az USL többséget szerez és nem lesz szükség a szavazataira a kormányzáshoz. A titkos megállapodás meglepte persze könnyen bírálhatóvá tette a Szövetséget ellenzéke számára, ám az RMDSZ-vezetőségnek valószínűleg nem ez okozza a legnagyobb fejtörést, hanem inkább a saját döntéshozatali struktúráival való elszámolás. Kelemen Hunor és az RMDSZ szűk vezetősége ugyanis egy olyan döntésre vállalt garanciát, amelyhez szükség lenne az SZKT jóváhagyására is. Bár nyilvánosan nem hallatszanak bíráló hangok, valószínűsíthető, hogy több helyi szervezet vezetősége, számos formálisan döntéshozatali pozícióban levő politikus nem tudott semmit az ügyről, ez tehát a Kelemen-éra belső bírálói, egyfajta „titkos ellenzéke” számára újabb munícióval szolgálhat. Másik probléma, hogy újra megerősítette azokat a vélekedéseket, amelyek szerint az RMDSZ belső demokráciája csupán látszatként funkcionál és a Szövetség legnagyobb problémája éppen a valódi súllyal bíró belső viták nyilvánosságának hiánya. Persze bármelyik másik politikai pártról elmondható ugyanez, az RMDSZ azonban nem párt, hanem egy nemzeti kisebbség érdekvédelmi szervezete, kommunikációjában pedig hangsúlyosan jelen van az átláthatóság és a belső demokrácia, mint működésének alapelvei.

RMDSZ-es politikusok a kormányban

Victor Ponta miniszterelnök személyes tanácsadója lesz jogi, kisebbségi és külpolitikai kérdésekben Frunda György, az RMDSZ egyik legismertebb politikusa. A kormányfő egy péntek esti tévéműsorban bejelentette, miniszterelnökként, és nem a kormányzó Szociálliberális Unió (USL) vezetőjeként meghozott döntésével nem az RMDSZ-szel való együttműködésről, hanem a kisebbségi jogok garantálásáról kívánt jelzést adni. Hozzátette, hogy a kisebbségi oktatásért felelős oktatási államtitkári tisztséget és az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának államtitkári tisztségét is magyar politikusok töltik be a jövőben, de ez nem jelenti azt, hogy az RMDSZ kormányon lenne. Ponta bejelentését követően Frunda György az MTI-nek elmondta: a kormányfő már a választások után felajánlotta neki a posztot, amelynek elfogadásáról az érintett az RMDSZ elnökével is egyeztetett. Arra a kérdésre, hogy módja lesz-e új tisztségében befolyásolni a 2005 óta elfogadásra váró kisebbségi törvénytervezet ügyét, Frunda azt mondta: a jogszabály kialakítása a parlament hatásköre. „Mindaddig, amíg nem fogadják el az alkotmánymódosítást, nem hiszem, hogy a kisebbségi törvényről lehetne tárgyalni

Romániában” – mondta a politikus. Egyúttal kifejezte reményét, hogy Ponta igénybe veszi majd tanácsait, amikor az alkotmánymódosítást készítik elő, hiszen az alkotmányjog terén jelentős tapasztalattal rendelkezik. Bár sokan az RMDSZ-nek tett gesztusként, Ponta kormányfő lelkiismereti döntéseként értékelik Frunda kinevezését, továbbá az RMDSZ „kormányközelségben” tartását látják benne, valószínűbb, hogy inkább a külföldnek szól Frunda György miniszterelnöki kabinetbe való meghívása. Frunda az Európa Tanácsban egy ismert politikus, az erdélyi magyarság szószólója, ezért bármilyen kormánydöntés kisebbségekre vonatkozó hatásait legitimálhatja a külföld előtt. A közigazgatási átszervezés során például éppen egy európa tanácsi dokumentum előírásai, a kisebbségek részarányának hátrányos megváltoztatása miatt lehet a külföld felé túlkapást kiáltani, Frunda pozíciója azonban elbizonytalaníthatja a nemzetközi szervezeteket. A tisztség különbözik Eckstein-Kovács Péter korábbi helyzetétől, aki az államfő tanácsadója volt, ott ugyanis nem volt konkrét végrehajtó jogkör. Frunda azonban éppen a miniszterelnök mellett lesz, aki a kormány minden kisebbségeket érintő intézkedését – alkotmánymódosítás, közigazgatási átszervezés, választási törvény – megpróbálhatja legitimálni a politikussal. Természetesen Frunda György is követheti Eckstein példáját és egy elfogadhatatlan döntés előtt lemondhat pozíciójáról, így irányítva a figyelmet az adott ügyre.

Vajdasági magyar egyetem lehet Szabadkán

A vajdasági magyarok szerbiai továbbtanulásának fontos akadályja a magyar nyelvű felsőoktatási szakok hiánya, ezért egy döntően magyarul oktató, államilag akkreditált szabadkai egyetem létrehozásán fáradozik a Magyar Nemzeti Tanács. Lengyel László, az MNT felsőoktatási ügyekkel megbízott tanácsosának elmondása szerint a tervek szerint állami alapítású egyetem alapját a Szabadkai Műszaki Szakfőiskola és a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, valamint azok oktatói csapata képeznék, ezek mindegyikén lenne magyar nyelvű tanulmányi csoport, amelyekben teljes egészében vagy nagyobb részt magyar nyelvű tárgyakat oktatnának, de lennének szerb és angol nyelvű tantárgyak is. Az oktatói erőforrások és a káderezési szükségletek alapján az egyetemen a pedagógiai kar, a teológiai és humanisztikai kar, a műszaki kar, a mezőgazdasági kar, a jog- és államtudományi kar, valamint a művészeti akadémia létesítését tervezik. A Magyar Nemzeti Tanács és a magyar kormány januárban kezdi meg az egyeztetéseket a szabadkai univerzitás létrehozásáról, és a terv 2-3 év alatt valósulhat meg. Lengyel László elmondása szerint évente 350 diák megy el Magyarországra - az MNT elsősorban nekik szeretne lehetőséget adni az itthoni továbbtanulásra, amivel még egyszer annyi magyar diák lenne itthon, mint amennyi most van a felsőoktatásban.

Pásztor: Szerbia és Magyarország kapcsolatai jó irányban alakulnak

Szerbia és Magyarország kapcsolatai kedvezően alakulnak, nyilatkozta Pásztor István, a tartományi képviselőház és a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke. "Úgy vélem, a két ország kapcsolatai jó irányba haladnak, az én, mi, vajdasági magyarok, de azt hiszem, mindannyiunk meglegedésére" – mondta Pásztor a Tanjugnak adott interjújában. Kiemelve, hogy Tomislav Nikolic szerb elnök tavaly novemberi magyarországi látogatása "a folytonosság megőrzésének igényét" jelentette a két ország kapcsolatában, Pásztor úgy értékelte, hogy ebben a tekintetben sokkal többet értek el, mert "a két elnök megállapodott abban, hogy sorsdöntő lépést tesznek a két nép megbékélési folyamatának felgyorsítására". Pásztor hangsúlyozta, ehhez "nagy bátorság kellett Nikolic elnök úr részéről", s hozzátette, ezért külön köszönetet is mondott Szerbia elnökének. Ez ékes példája annak, amikor "olyan személy fáradozása jár eredménnyel, akitől erre nem számított az ember", emelte ki a VMSZ vezetője, hozzátéve, mindez bátorít és reménnyel tölt el arra vonatkozóan, hogy "Szerbiának van esélye abba az irányba haladni, amit normális társadalomnak nevezünk".

Sikertörténet a kishatárátlépő

Magyarországnak a schengeni térséghez való csatlakozása után sokan tartottak attól, hogy újabb vasfüggöny ereszkedik az anyaország és a kárpátaljai magyarok közé. Éppen ezért volt történelmi jelentőségű, hogy az Európai Unió jóváhagyásával megszületett Magyarország és Ukrajna között a kishatárforgalom újraindításáról szóló megállapodás. Az öt évvel ezelőtti magyar-magyar kapcsolattartás szempontjából is fontos eseményre emlékeztek az ungvári főkonzulátuson, ahol ebből az alkalomból átadták a húszszázadik biometrikus kishatárátlépőt. A két ország közötti kishatárforgalom újraindításának jelentőségét méltatta beszédében Bacskai József ungvári főkonzul, aki beszámolt arról, hogy a kárpátaljaiak körében egyre népszerűbb a kishatárforgalmi engedély: 2012-ben az ungvári főkonzulátuson kétszer annyian igényelték ezt a határátlépésre feljogosító dokumentumot, mint egy évvel korábban. Örvendetes tény, állapította meg Bacskai József, hogy a kishatárátlépővel rendelkező kárpátaljaiak Magyarországra átlépve jogkövető magatartást tanúsítanak, nem lépik túl azt a körzetet, amelyben a kishatárforgalmi megállapodásban az ukrán és a magyar fél megegyezett.

